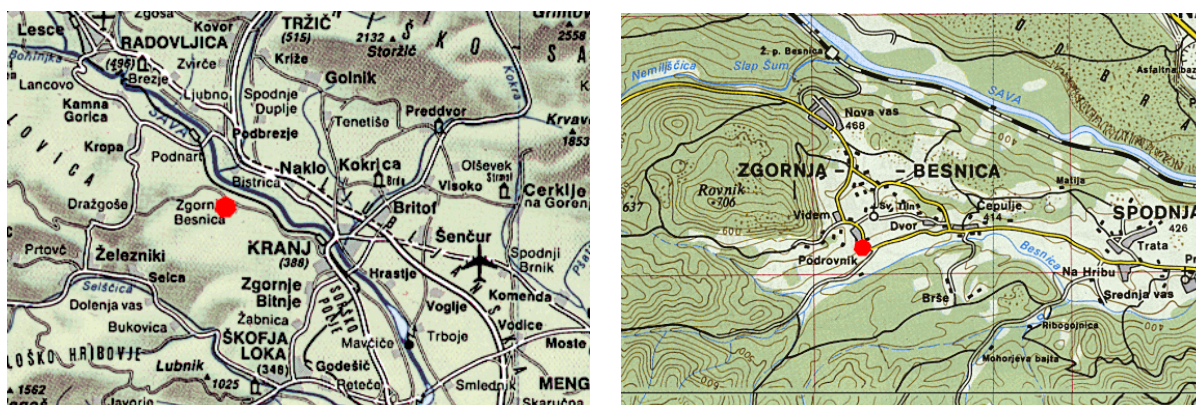

METEOROLOŠKA POSTAJA ZGORNJA BESNICA Meteorological station Zgornja Besnica

Mateja Nadbath

Na Gorenjskem je padavinska postaja tudi v Zgornji Besnici. Zgornja Besnica je kraj na skrajnem južnem delu Dobrav, severozahodno od Kranja, južno od reke Save med potokoma Nemiljščica in Besnica. Meteorološka postaja je v kraju od decembra 1924.

Slika 1. Geografska lega Zgornje Besnice (vir: Interaktivni Atlas Slovenije, 1998)

Figure 1. Geographical position of Zgornja Besnica (from: Interaktivni Atlas Slovenije, 1998)

Slika 2. Lokacija meteorološke postaje Zgornja Besnica, slikano marca 2006 (leva slikana proti jugu, desna proti severu (foto: G. Vertačnik)

Figure 2. Location of meteorological station Zgornja Besnica in March 2006 (left photo taken to the south, right photo taken to the north (photo: G. Vertačnik)

Meteorološka postaja je na nadmorski višini 475 m, v zaselku Podrovnik. Ombrometer je pod severnim pobočjem; v bližnji okolici so ribezovi grmi, posamezna sadna drevesa in hiše, slednje so oddaljene več kot 10 m.

Na meteorološki postaji Zgornja Besnica merimo višino padavin in opazujemo oblike padavin, njihovo jakost in čas pojavljanja ter važnejše vremenske pojave že od decembra 1924, od decembra 1938 merimo tudi višino snežne odeje in novozapadlega snega.

Z meteorološkimi meritvami smo začeli leta 1924. V obdobju 1936–1947 so meritve in opazovanja potekala s krajšimi prekinitvami; najdaljša prekinitvev je bila od marca 1941 do avgusta 1942. Od maja 1947 do danes potekajo meritve in opazovanja brez prekinitvev.

METEOROLOŠKA POSTAJA v-~~na~~ *Besnici*

Politični okraj: *Kranj* Nadmorska višina *480* m

Meteorološka postaja je nastanjena Porečje: *Savsko*

v/~~šoli, župnišču ali zasebni hiši/~~ Koliko je hoda do met. postaje: -
Zg. Tomaževič Antori a/od zadnje železn. postaje *4 km*
Zg. Besnica 75 - Kranj b/Koliko od zadnje avtobusne po-
 staje: *Kranj 7 km*

I. Zemljepisna lega meteorološke postaje:

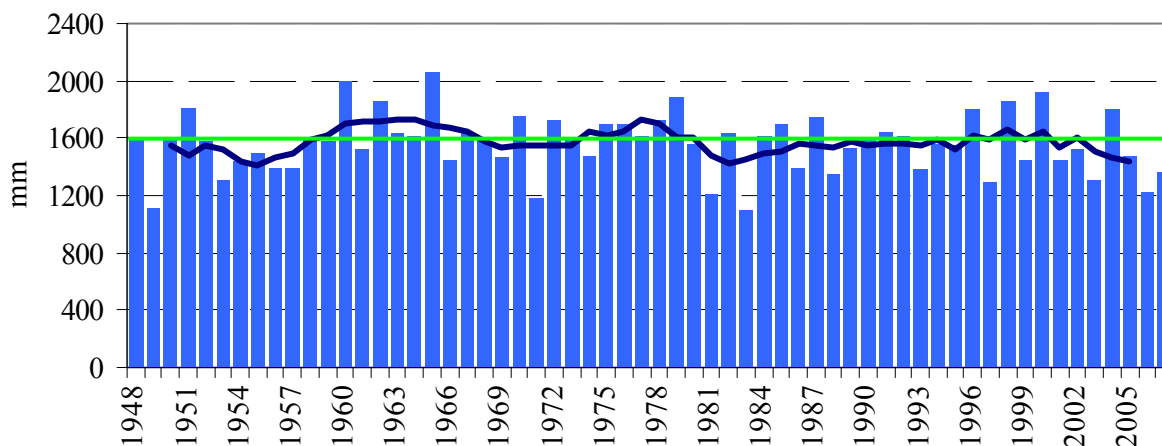
Slika 3. Skica lokacije meteorološke postaje v Zgornji Besnici iz leta 1938, avtor Anton Tomaževič
 Figure 3. Sketch of meteorological station in Zgornja Besnica from 1938, drawn by Anton Tomaževič

Prvi meteorološki opazovalec je bil župnik Franc Pokorn, svoje delo je opravljal od decembra 1924 do oktobra 1935. Od novembra 1935 do julija 1936 je meteorološke meritve in opazovanja opravljal duhovnik Janez Fabijan, od januarja 1937 do januarja 1938 pa župnik Franc Erzar. Marca 1938 je delo meteorološkega opazovalca prevzel Anton Tomaževič, maja 1970 je njegovo delo nadaljevala Valentina Tomaževič, od januarja 2003 pa je prostovoljna opazovalka Marija Tomaževič. Družina Tomaževič v Zgornji Besnici opravlja meteorološke meritve in opazovanja že celih 70 let.

V Zgornji Besnici pade v referenčnem povprečju (referenčno obdobje 1961–1990) na leto 1591 mm padavin (glej sliko 4). Leta 2007 je padlo 1367 mm padavin. Po letu 2000, ko je padlo 1920 mm padavin, je več od povprečne referenčne vrednosti padlo še leta 2004, 1800 mm, sicer je v ostalih 6 letih padlo manj.

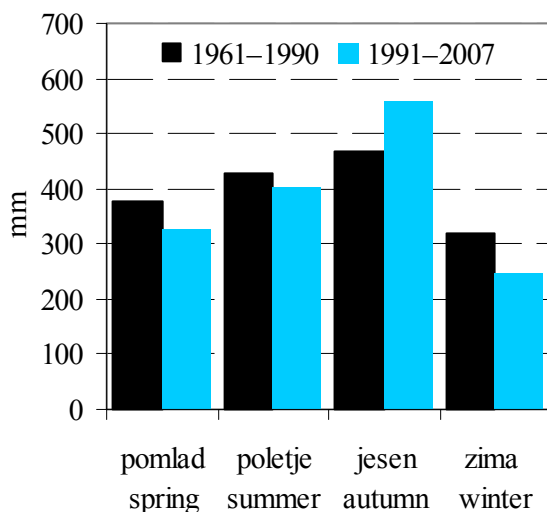
Od letnih časov pade v Zgornji Besnici običajno največ padavin jeseni, v referenčnem povprečju 468 mm, najmanj pa pozimi, 320 mm (glej sliko 5, črni stolpci). Povprečna vrednost v referenčnem obdobju za spomlad je 375 mm, za poletje pa 428 mm. V 17-letnem obdobju 1991–2007 je višina padavin v

primerjavi z referenčnim obdobjem 1961–1990 upadla spomladi, poleti in pozimi medtem ko se je v jesenskih mesecih zvišala (glej sliko 5).

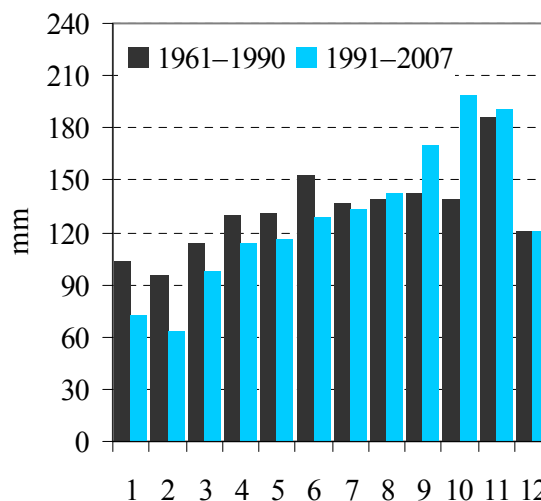

Slika 4. Letna višina padavin (stolpci), referenčno povprečje (1961–1990, zelena črta) in petletno drseče povprečje (temno modra krivulja) v Zgornji Besnici v obdobju 1948–2007

Figure 4. Annual precipitation (columns), mean reference value (reference period 1961–1990, green line) and five-year moving average (dark blue curve) in Zgornja Besnica in 1948–2007

Slika 5. Povprečna višina padavin po letnih časih* v obdobjih 1961–1990 in 1991–2007 v Zgornji Besnici
Figure 5. Mean seasonal* precipitation in periods 1961–1990 and 1991–2007 in Zgornja Besnica

Slika 6. Referenčno (1961–1990) in obdobjno (1991–2007) mesečno povprečje v Zgornji Besnici
Figure 6. Mean reference (1961–1990) and mean long-term (1991–2007) monthly precipitation in Zgornja Besnica

Od mesecev je med letom najbolj namočen november, v referenčnem povprečju pade tega meseca 186 mm padavin, najbolj suh je februar s povprečno mesečno količino padavin 96 mm (glej sliko 6, črni stolpci). Povprečne mesečne vrednosti padavin zadnjih 17 let (glej sliko 6, modri stolpci) so v primerjavi z referenčnim povprečjem 1961–1990 (črni stolpci) nižje v prvih šestih mesecih leta, najbolj januarja in februarja; julija, avgusta, novembra in decembra sta primerjani povprečji za posamezen mesec

* Meteorološki letni časi: pomlad = marec, april, maj; poletje = junij, julij, avgust; jesen = september, oktober, november; zima = december, januar, februar

* Meteorological seasons: Spring = March, April, May; Summer = June, July, August; Autumn = September, October, November; Winter = December, January, February

približno na isti ravni, medtem ko sta povprečni vrednosti za september in oktober za zadnjih 17 let opazno nad referenčno povprečno vrednostjo.

Januarja 2008 je v Zgornji Besnici padlo 119 mm padavin, kar je več od referenčnega povprečja, le-to je 104 mm. Najbolj namočen januar v nizu 1948–2008 je bil leta 1979, padlo je kar 255 mm padavin; na drugi strani sta bila najbolj sušna januarja 1964 in 1989, ko nismo namerili niti 1 mm padavin.

V obdobju 1948–2007 je bila v Zgornji Besnici najvišja enodnevna količina padavin izmerjena 19. septembra 2007, namerili smo kar 147 mm padavin. V enem dnevu je več kot 100 mm padlo še 25. aprila 1979 – 106 mm, 16. julija 1970 – 104 mm, 9. oktobra 1964 – 112 mm, 14. novembra 1982 – 129 mm in 6. decembra 1992 – 102 mm.

Snežna odeja je v Zgornji Besnici vsakoleten pojav. V referenčnem obdobju (1961–1990) je na leto povprečno 76 dni s snežno odejo. Najprej lahko zapade sneg oktobra, najpozneje pa maja. V obdobju 1948–2007 so bili štiri oktobri z vsaj dnevom snežne odeje in ravno toliko majev. Najdlje je oktobra snežna odeja ležala leta 2003, to je 4 dni, medtem ko je v vseh primerih maja ostala samo dan. 7 cm je bila najvišja majska snežna odeja izmerjena 6. maja 1957, 29. oktobra 1950 je bila izmerjena najvišja oktobrska snežna odeja in sicer 22 cm.

V Zgornji Besnici je bilo leta 2007 34 dni s snežno odejo, najvišja snežna odeja je merila 30 cm, izmerili smo jo 25. januarja. Januarja 2008 je snežna odeja ležala 2 dni, zapadlo je le cm snega. Tako tanka je bila januarska najvišja snežna odeja tudi leta 1993. V obdobju 1948–2007 je bilo 5 januarjev brez snežne odeje: 1953, 1975, 1989, 1990 in 1998. Po drugi strani je bila najvišja januarska snežna odeja v omenjenem obdobju izmerjena 15. januarja 1987, 92 cm.

Preglednica 1. Najvišje in najnižje letne, mesečne in dnevne vrednosti izbranih meteoroloških spremenljivk v Zgornji Besnici v obdobju 1948–2007

Table 1. Extreme values of measured yearly, monthly and daily values of chosen meteorological parameters in Zgornja Besnica in period 1948–2007

	največ maximum	leto/datum year/date	najmanj minimum	leto/mesec year/month
letna višina padavin (mm) annual precipitation (mm)	2069	1965	1099	1983
mesečna višina padavin (mm) monthly precipitation (mm)	645	november 2000	0	januar 1964, 1989 marec 2003
dnevna višina padavin (mm) daily precipitation (mm)	147	19.9.2007	0	/
najvišja višina snežne odeje (cm) maximum snow cover depth (cm)	159	10. 2. 1952	1	1989
letno število dni s snežno odejo** annual number of days with snow cover**	121	1965	6	1989

SUMMARY

In Zgornja Besnica is a precipitation meteorological station. It is located in northern Slovenia, in Gorenjska region; at elevation of 475 m. Meteorological station was established in December 1924. Precipitation, snow cover and new snow cover are measured and meteorological phenomena are observed. Marija Tomaževič has been meteorological observer from 2003. Family Tomaževič has been observing and measuring meteorological parameters in Zgornja Besnica for 70 years.

** dan s snežno odejo je dan, ko snežna odeja pokriva več kot 50 % površine v okolici opazovalnega prostora

** day with a snow cover is when 50 % of surface in the surrounding of observing site is covered with snow